

P
r
a
š
t
ě
n
é

k
a
n
t
o
r
k
y

a roztomilé děti

Irena Kopecká

Prašťené kantorky

a roztomilé děti

I r e n a K o p e c k á

2014

The logo consists of the letters 'ZAR' in a stylized, bold, serif font. The letters are primarily red with a yellow outline and a slight shadow effect, giving them a three-dimensional appearance.

A BUDE TU TICHŮ!

„Růžo, prosím tě,“ z okna se vyklonila sousedka, „vezmi mi meruňky, vidím, že jdeš do města, udělala bych dnes dětem k obědu ovocné knedlíky.“

„Tak jo, stačí kilo?“ zeptala jsem se.

„Bohatě! A díky!“

Jedno kilo meruněk na knedlíky, opakovala jsem si, abych nezapomněla, co jsem slíbila.

Nejdříve si vyřídím své nákupy, pak se stavím v obchodě s ovocem, naplánovala jsem si. Mé pochůzky mi zabraly asi hodinu. Teď honem do obchodu s ovocem!

Jen jsem vešla, uslyšela jsem: „Právě dovezli zboží, musíte chvíli počkat,“ omlouval se prodavač a hbitě od závozníka přebíral zboží. Sjela jsem pohledem zákazníkы, přede mnou stálo pět žen.

„Bude to tak deset minutek, jestli nechcete čekat, vyříd'te si zatím jiné nákupy,“ úslužně omlouval přejímku zboží pan vedoucí.

Jo, jiné nákupy, ty já už mám, bručela jsem si pod nosem, holt musím tu těch deset minut vyčkat, honilo se mi hlavou.

Ženské stojící přede mnou se začaly bavit o něco hlasitěji než dřív, sem tam vytryskl smích a odpověděl mu chechot jedné obézní paní. Znervózněla jsem. Ještě že jsou prázdniny, do začátku školního roku budu stačit vyprat záclony, umýt okna a hodilo by se vymalovat dětský pokoj. Možná i kuchyň, ale to by ten můj vyváděl, že není otrokem, aby sám maloval, že se nenechá buzerovat od učitelky, už aby byla škola, ať se mohu vyřádit na dětech, ne na něm.

Zas ten protivný chechot za mnou a hlasy, které ho překřikují. Mé myšlenky se opět vrátily k žlutému koberci v obývacíku, ten si přímo říká o vyčistění, a ten zelený z ložnice vlastně také. Safra, kde je ten prodavač, nějak dlouho mu to trvá.

No toto, řehot a chechot vytryskl současně, to je už trochu moc!

Zařvala jsem z plných plic: „A bude tu ticho!“

Bylo, okamžitě, jen já jsem v tom krásném tichoučku, které právě nastalo, vycouvala z řady pryč. A to jste ještě neslyšeli, jaký výbuch smíchu a můj odchod provázel! Nemohu na to přisáhat, ale zdálo se mi, že se neslo za mnou: „Je to úča, je mišuge.“

A kdosi se divil: „A tož ta učí naše děcka?“

Meruňky na koláče jsem naší sousedce nedonesla. Houkla jsem na ni, ať udělá halušky, že meruňky dnes nestály za nic.

ČERVENÉ TRENÝRKY A BÍLÁ TRIČKA

„Věro, na slovíčko,“ ředitel zastavuje kolegyni cestu. No, to zas bude monolog, tak proč proboha říká na slovíčko, blesklo Věře hlavou, vždyť snad vidí, že jsem oblečená a spěchám na autobus.

„Věro, právě mi volali, že starší žáci – chlapci, mají zítra zápas ve fotbale. Je bezpodmínečně nutné, aby měli všichni stejný cvičební úbor – červené trenýrky a bílá trička, prosím tě, zařid' to, jsou většinou z tvé třídy!“

Věra mrkla na hodinky.

„Nemohl by to klukům říct někdo jiný? Já letím na autobus, pane řediteli, fakt spěchám, něco mám!“

Stejný pohyb udělal i vládce školy a chladně jí oznámil: „To stihneš.“

Jo, stihnu, leda že by měl autobus zpoždění, projelo jí hlavou, ale poslušně se otočila, vyběhla do poschodí a vběhla do své třídy. Měla štěstí, děti nebyly přestěhovány, ale třída byla poloprázdná.

„Franto,“ obrátila se na jednoho chlapce, „prosím tě, napiš na tabuli, že zítra je soutěž ve fotbale a všichni ať mají červené trenýrky a bílá trička! Jasně?“

„Jasně,“ kývl oslovený žák.

Věra se bleskově otočila k úprku na autobus, ale ještě zahlédla, že Franta bere křídlo a jde k tabuli.

Bude to dobré, utěšovala se. Snad to nedopadne jako posledně při místním přeboru, kdy tři kluci nepřišli v červených trenýrkách. Šéf jí za to vynadal, že není ani schopna zajistit, aby se hráči objevili ve stejném úboru. Že nakonec vyhráli, toho si nějak zapomněl všimnout.

Vyběhla před školu, autobus už se rozjížděl, ale řidič ji na poslední chvíli zahlédl a zastavil jí. Věra naskočila.

„Jé, to jste hodný,“ poděkovala mu a obdarovala ho tatránkou, kterou nestačila sníst.

„To nemuselo být,“ usmál se, ale oplátek si vzal.

Věra si sedla hned za ním. Jen jestli ti kluci přijdou na zápas v těch červených trenkách a bílém tričku, proč jí to říd'á neřekl dřív?

Rezolutně se vztyčila, obrátila se tváří k cestujícím a spustila: „To vám ale povídám, ať máte zítra všichni červené trenýrky a bílá trička!“

Nastalé ticho přerušil dotaz: „A budete nás, paní učitelko, kontrolovat?“

Cestující se rozesmáli a s Věrou se zatočil celý svět.

Otočila se zpátky a těžce dosedla na sedačku. No, to je ostuda! Seděla jako zařezaná a chtělo se jí brečet.

„Konečná – vystupovat!“ ozval se pan řidič. Zvedla se.

„Paní učitelko,“ obrátil se k ní šofér s lišáckým úsměvem, „dneska to máte zadara, ale příště si musíte koupit jízdenku, jasně?“

„Jasně,“ hlesla Věra a vypoťácela se ven.

„Paní učitelko, nic si z toho nedělejte, já mám jen dvě děti, a někdy mi z nich jde hlava kolem, a vy jich máte ve třídě tolik!“ ozval se za ní chápavý ženský hlas. Otočila se. Její sousedka paní Modrová se na ni usmívala a podávala jí obrovský pomeranč, který vypadal jako malé zlaté sluníčko.

Věrka natáhla ruku po pomeranči a najednou to z ní všechno spadlo.

„Děkuji,“ řekla a začala se smát.

Paní Modrová se přidala a do toho ještě třikrát zatroubil pan řidič, který je předjížděl. I on se usmíval.

Jak je najednou na světě krásně!

DVĚ KAŽDOU HODINU

Páteční den vždy slibuje výhodu dvou dnů, kdy není škola. Tento pátek byl výjimečný navíc tím, že zítra je sv. Mikuláše. Honily se mi hlavou myšlenky, jestli mám vést hodinu češtiny dál ve vyjetých kolejích, nebo mám uznat nepsané právo dětí na roztržitost, nepozornost, neustálé špitání a rušení.

Po třídě koloval jakýsi obrázek, kdo ho dostal a podíval se na něj, začal se usmívat, pak něco k němu připsal a poslal ho dál. Nechala jsem ho dojít až ke mně, pak jsem se prudce otočila a mlčky natáhla ruku. Má tvář byla nehybná, na okamžik jsem se stala sochou. Vždy to zabralo. Moment překvapení vykonal své.

Přistižené dítě poslušně podalo pokreslený list papíru vytržený ze sešitu.

Na ohmataném papíře stálo: *Ta je blbá, že do nás den před Mikuldou hustí čeninu. Měla by si s námi hrát, nebo o něčem kecat. Kdo je pro, podepiš se!*, vyzýval obrázek ne příliš povedeného Mikuláše. Bylo tam už hodně podpisů. Rychle jsem je spočítala. Sedmnáct, to je dost.

Jak zareagovat? Vždyť ty děti mají pravdu, hodina stejně nestojí za nic. Ale tu blbou úču jim nedaruji. Vrátila jsem se ke stolu, pečlivě vyrovnala chycený leták a vložila ho do svého bloku.

V nastalém tichu i špendlík by bylo slyšet i špendlík upadnout. Otevřela jsem zásuvku, vyndala přiměřenou hromádku čistých papírů vytržených na konci školního roku z nedopsaných sešitů a s ledovým klidem jsem je podala Martinovi

sedícímu v první lavici. Ze zadních lavic kdosi utrousil: „Dyť to byla sranda.“

Nereagovala jsem.

Jako generál jsem zavelela: „Podepsat!“

Po pár vteřinách k uším dětí přišel pokyn: „Nadepsat jméno, město, zvíře, květinu, věc.“

Obrovské nadšení zachvátilo třídu, vedla jsem 1:0.

Asi popáté, když dvojice žáků určovala písmeno, které se bude psát, vyšlo písmeno X. Bezmyšlenkovitě jsem zareagovala, na písmeno X žádné jméno ani město není, X tedy vynecháme. Souhlasné kývnutí většiny z nich přerušila Terezka: „Paní učitelko, ale já vím město i jméno.“

Všichni ztichli a Lukáš pochybovačně vyjekl: „Na X? Neděláš si srandu?“

Rychle jsem uvedla svou mysl do pohotovosti, ale jako nashvál ne a ne si vzpomenout ani na město, ani na jméno.

Terezka stála mlčky, vyčkávala.

Vždyť se ani nechová jako dítě, napadlo mě, spíš jako učitelka.

„Dobře, Terko, pojď sem k tabuli a já si sednu na tvé místo, teď budeš paní učitelkou ty!“

Klidně a důstojně přišla ke stolu a já jsem si šla sednout na její místo.

„No tak, jaké znáš město na X?“ vybafl Jirka.

„Přece Xaverov,“ opáčila Terezka.

„A jméno?“ Xantipa, Xenie, Xaver,“ vypálila.

Děti uznale pokývly hlavou, nicméně se shodly, že květinu, zvíře a věc neznají, že tedy písmenko X opustí. Jejich rozhodnutí podpořil i zvonek, který oznamoval přestávku.

Terezka se vrátila na své místo a já musela v duchu uznat, že skóre v hodině je její zásluhou 1:1.

„Terko, nechtěla by sis to někdy zopakovat?“

„Jak to myslíte, paní učitelko?“

„No, že bys někdy v hodině dělala na chvíli paní učitelku.“
Upřela na mě své oči, které se najednou rozzářily štěstím,
a řekla jediné slůvko: „Ráda.“

Od té doby jsme někdy v hodině dvě paní učitelky. A musím říct, že nás to obě obohatilo. Já si chvíli v hodině odpočinku a Terežka ráda a ochotně spolužákům poradí. Je jiná než ostatní děti, myslím, že je předběhla nejméně o dva roky. Respektuji to, je svá.

JÁ NEMÁM ŽÁKOVSKOU

Jak je v tom autobuse příjemně, sluníčko vše zahřívá, autobus se mírně pohupuje na děravé okresní silnici, od řidiče se šíří tichá harmonická hudba.

Cestujících je dnes málo, takže tu panuje klid. To je dobře, protože dnes mám za sebou šestku a dva, v kantorské hantýrce to znamená šest hodin a dva dozory, docela slušný zátaž.

Cesta se stáčí a sluníčko začíná útočit spolu s únavou. Jsou v přesile, nemohu se ubránit, usínám.

Pravda, jen do příští zastávky, kdy sebou trhnu, proberu se, zkontroluji, kde jsem, a za chvíli opět nevím o sobě. Tak to jde až na konečnou.

Tak už jsme tady! Novojičínské autobusové nádraží je v tuto odpolední dobu přeplněné autobusy a lidmi. Zdá se mi, že slunce pálí čím dál víc. Přemýšlím, kam mám jít, co mám vyřídit nejdřív. Asi tu spořitelnu, honí se mi hlavou. Spořádaně u kružáku přecházím cestu a za chvíli vstupuji do dveří České spořitelny. No jistě, čeká tu pěkná řada klientů. Naštěstí to jde rychle. Mrsknu okem, jestli mám černou igelitku s diktáty, je to v pořádku, nenechala jsem ji v autobuse. Až přijdu domů, na chvíli si odpočinu a teprve pak se pustím do opravování.

Světýlko s mým číslem se rozsvítilo. Přicházím k přepážce a podávám úřednici složenku. Ona se na mě nezúčastněně podívá a pronese: „Občanský průkaz, prosím!“

Trhla jsem sebou. Rychle prohledávám svou tašku, ale nenacházím, co hledám. Tak ještě jednou znovu. Zbytečně. Vzdávám to.

„Prosím vás, promiňte, já nemám žákovskou knížku!“

Paní pobaveně zvedá hlavu a chláholivě s úsměvem říká: „Paní učitelko, klid, půjčíte mi na chvíli váš občanský průkaz?“

„Krucinál, jak jenom ví, že jsem učitelka?“ Opět horlivě přehrabuji věci v tašce, ale nenacházím, co hledám. Skoro prosebně se omlouvám: „Já tu žákovskou knížku opravdu zapomněla.“

Úřednice se na mě usmívá čím dál víc. Kdosi za mnou vyprskl smíchy. Konečně mi to došlo. Vzala jsem si zpět složenku, vhodila ji do igelitky k diktátům a pelášila pryč. Už jsem nešla nakoupit.

„Ahoj, co je, ty dnes úplně hoříš,“ vítali mě doma.

„Bodejť ne, víš, jaké je dnes vedro? JÓ, a koupelna je teď moje,“ oznámila jsem.

Aspoň půl roku do spořitelny nevкроčím, umiňovala jsem si, když studená voda mi chladivě stékala po těle a já z každého pramínku vděčně sbírala endorfiny. Vida, jak málo člověku stačí ke štěstí.

KLÍČE

Na naší škole se začíná vyučovat ve tři čtvrtě na osm. Jsou tím zohledněni dojíždějící žáci. Mám ve zvyku chodit na sedm hodin, abych si promyslela a připravila hodiny, které na mě ten den dle rozvrhu čekají.

I toho rána přicházím ke sborovně, která sousedí s ředitelnu, a sahám do kabelky pro klíče. Musím ještě zaběhnout do kabinetu připravit si patřičné učební pomůcky, přemítám.

Co to? Klíče nikde. Nervózně přehazuji věci v tašce, třeba jsem špatně hledala a ony se mi schovaly. To mi někdy dělávají. Já je dokonce podezřívám z toho, že mi to dělají schválně, aby mi způsobily radost, když je objevím. Tentokrát je to ale vážné, někde jsem je asi zapoměla, horečně přemýšlím kde, ale nic mě nenapadá.

Co teď? Nezbývá mi nic jiného, než projít přes ředitelnu, říd'á tam už vždycky bývá a řeší s paní sekretářkou aktuality dne, jak sám s oblibou říkává.

Proč ale, když tam vejdu hned po zaklepaní, sedí oba těsně u sebe a paní sekretářka si rychlým pohybem stahuje sukni přes vyhrnutá stehna, nevím. Stejně tak nepochopím, jak při řešení aktualit dne tak krásně zahoří její tváře a proč říd'á vždy neurvale a nechotně reaguje na mé dotazy.

Pánu Bohu poručeno, odhodlala jsem se a přešla ke dveřím ředitelny. Schválně jsem našlapovala co nejvíc hlučně, hodně nahlas zaklepala a vešla teprve za chvíli.

Jo, vyšlo to, utěšila jsem se. Ze sukne paní sekretářky vykouvaly jen kolena, ale tu zdravou červenou barvu ve tváři měla. Říd'á tentokrát mlčel, jeho hlava byla odvrácena k oknu.

Pohlédla jsem tím směrem též, v naději, že i já tam spatřím něco zajímavého. Spletla jsem se, visela tam jen nažloutlá záclona.

„Co potřebujete?“ obrátila se na mě poněkud rozpačitým hlasem paní sekretářka.

„Prosím vás, zapomněla jsem si klíče, mohu přejít přes ředitelnu?“ Blahosklonně kývla hlavou, já si odemkla průchozí dveře a s nesmírnou úlevou vplula do sborovny.

„Co je?“ přivítal mě Zdeněk, „budeš mít svátek?“

Myslel pedagogický svátek, to znamená hospitaci, kdy říd'ka přijde na vyučovací hodinu, samozřejmě už vyrazí o přestávce s příslušnou učebnicí, nachystanou v podpaží, včetně velkého bloku, kam si pečlivě celou hodinu dělá poznámky, kolik minut jsem zapisovala do třídní knihy, jak dlouho jsem opakovala, jaký časový úsek byl věnován novému učivu, zda jsem měla hodinu motivovanou, jestli jsem vyčerpala všechny dostupné pomůcky, zda jsem si je doma s předstihem připravila, jestli žáci úhledně píší a hlavně, mají-li všichni napsáno datum vlevo, hodinu správně očíslovanou, zda nejsem s učivem pozadu vůči plánu a v neposlední řadě minutáž opakování, procvičování učiva včetně zadání domácí úlohy.

Jak ale tohle všechno včetně skupinové práce a individuálního přístupu k žákům talentovaným, i k těm velmi slabým, vměstnat do čtyřiceti pěti minut, mi nikdo nikdy neporadil.

„Nemaluj čerta na zeď, prostě jsem zapomněla klíče a tys tu ještě nebyl,“ odušila jsem.

Pravdou ale zůstává, že ten den nestál za nic. Od školníka jsem si vypůjčila náhradní klíč od kabinetu, u sborovny jsem hlídala, kdo mi otevře a navíc celý den jsem měla obavu z toho, že říd'ka zatouží vidět mou vyučovací hodinu. Musím se doma po těch klíčích podívat, umiňovala jsem si, tohle se nesmí opakovat!

Konečně jsem vyučování skončila, sešity opravila a opustila budovu školy. Jen jsem zavřela vchodové dveře, k mému uchu dolehla hádka kluků, která hrozila vybuchnout v pranic. No jo, sedmáci.

„Kluci, mažte domů, a hned!“ utrhla jsem se na ně a sledovala, jak neradi, uposlechli mé výzvy.

Franta odcházel nahoru, druzí dva opačným směrem. Holt, učitelkou musíte být pořád, kdekoli a kdykoli, probleskla mi hlavou slova pana profesora z dob mých studií. Tenkrát jsem mu nevěřila, ale měl pravdu. Chce-li být učitel autoritou, musí jí být všude, nejen ve školní budově, to by bylo málo, děti totiž dobře poznají, kdo to na ně jen hraje.

Konečně doma! Unavená, ale už klidná, jsem se pustila nejdříve do hledání klíčů. Žel, nenašla jsem je. Hledala jsem všude, kde bych je mohla bezmyšlenkovitě odložit, i do ledničky jsem nahlédla. Marně. Klíče se ztratily. V duchu jsem se jim omluvila, pokud jsem někdy třeba v rozčilení jimi uhodila o stůl víc, než bych měla, obvykle na začátku hodiny, kdy třída zapomněla, že už zvonilo. Slíbila jsem rovněž, že si odvyknu jimi vrhat po hříšnicích, neustále rušících hodinu, ale marně, klíče se neukázaly.

„Co je s tebou?“ byla jsem dotázána manželem, když jsem bezmyšlenkovitě solila palačinky k večeři, místo abych je posypala cukrem.

„Ale, nic,“ odfrkla jsem, budu někomu vysvětlovat, že zase zítra musím projít ředitelnu, abych se dostala do sborovny!

Nedá se nic dělat, dalšího rána se scénář minulého dne opákoval, až na to, že říd' a se tentokrát nedíval z okna, ale otočil hlavu ke mně a zahromoval: „Prosím tě, a kdy jsi vlastně zapomněla ty klíče, včera, nebo dneska?“

Zaskočena jeho výbuchem jsem si ještě stačila všimnout planoucí tváře sekretářky a něco jsem zadrmolila, vrhla se

k průchozím dveřím do sborovny, odemkla je a s úlevou vešla dovnitř.

Už z dálky jsem na svém místě viděla můj svazek klíčů s barevnými rozlišovači. Nikdy se mi barvy plastových koleček nezdály tak krásné. Vedle ležel lístek: „*Přibrála jsem ti nechtě klíče, promiň. Marie.*“

